LOcus topicus quid, & quotuplex. 2.34
Locus intrinſecus quid, 2.36
Quid locus extrinſecus. 2.46
Locus à definitione ad definitum poteſt eſſe quoque demonſtrativus. 2.37
Locus arguendi à commutata proportione. 2.49
Locus medius. 2.50
Logica proximè verſatur circa terminos mentales. 1.3

M*Ateria* propoſitionum, & quotuplex. 1.57
Methodus non eſt inſtrumentum ſciendi à cæteris conditinctum. 1.126
Modus propoſitionis definitur, & dividitur. 1.59
Modus, & figura ſyllogiſmi. 1.100
Qui modus dicatur directè concludere, & qui non. 1.108
Sufficientia modus in ſingulis figuris. 1.110
Etiam in ſecunda, & tertia figura dari poſſunt modi indirectè concludentes. 1.11
Modus ſciendi quid, & quotuplex. 1.126
Modi dicendi per ſe fusè explicantur. 2.12.& ſeq.
Quænam ſunt propoſitiones primi modi. 2.13.& ſeq.
Quo pacto modus intrinſecus prædicetur de re in primo modo. 2.15
Gradus primi modi. ibid.
Quæ ſint propoſitiones ſecundi modi. 2.16
Quæ tertii. 2.217
Quartus modus explicatus cum ejus gradibus. 2.18
Ejus diſcrimen à ſecundo. 2.19
Explicantur modi per accidens. 2.20

N*Eceſſitas* principiorum demonſtrationis qualis, & quanta. 2.11
Nomen definitur. 1.46
Caſus nominis non ſunt verè nomina. ibid.
Tranſcendentia utique quæ etiam infinitari poſſunt. 1.47
Notiora nobis, & notiora natura, quæ dicantur. 2.24

OPeratio vitalis non eſt actio propriè dicta, ſed tantum æquivocè, & grammaticaliter. 1.29
Operatio intellectus triplex. 1.85
Opinio quid ſit, & quomodo à ſcientia differat. 2.8.31
Idem objectum eſſe poteſt ſcibile, & opinabile ſub diverſa ratione. ibid.
Oppoſitio propoſitionis, Vide Propoſitio.
Oratio definitur. 1.50
Non neceſſario conſtat nomine, & verbo. 1.51
Alia perfecta, alia imperfecta. 1.52
Perfecta vel non enunciativa, vel enunciativa, quæ ſola eſt propoſitio. ibid.
Vide Propoſitio, Enunciatio.

P*Aſſio* prædicamentum definitur, ac ejus ſpecies enunciantur. 1.30
Subjectatur in paſſo. ibid.
Paſſio pro proprietate, Vide Proprium.
Poſitio de genere quantitatis quo pacto differat à poſitione de genere Situs. 1.33
Precognitiones quæ, & quot. 2.2
Præcognita ſunt tria. 2.3
Quid de ſingulis præcognoſcatur. 2.4.& 5
Predicabile. Vide Univerſale.
Predicamentum quid ſit. 1.19
Decem ſunt rerum predicamenta. ibid.
Cujus numeri efficax ſufficientia aſſignari non poteſt. ibid.
Prædicamenti ſtructura explicatur. ibid.
Prædicari in quid, & in quale quomodo differant. 1.14
Prædicata topica quatuor. 2.32
Prædicatio duplex alia directa, & naturalis, alia indirecta, & non naturalis. 2.11
Prædicatum univerſale poſterioriſticum quodnam ſit. 2.20
Premiſſæ demonſtrationis debent eſſe neceſſariæ. 2.11
De omni per ſe, & ſecundum quod ipſum. ib.& ſeq.
Debent eſſe veræ. 2.22
Primæ, & immediatæ. ibid.
Quomodo eſſe debent cauſæ concluſionis. 2.23
Principium demonſtrationis quid ſit, & quotuplex. 2.10
Ejus Proprietas. 2.11
Tres gradus neceſſitatis ejus. ibid.
Debet eſſe primum, & indemonſtrabile formaliter, vel ſaltem virtualiter. 2.22
Principia alia propria, alia communia. 1.25
Problema quid ſit, & quotuplex. 2.33
Propoſitio definitur bifariam. 1.53
Quæ definitio ſit eſſentialis. ib.
Veritas, & falſitas paſſiones ejus ſunt. 1.54
Quæ intrinſecè ſunt in propoſitione mentali, ac in vocali, & ſcripta ſolum extrinſecè. ibid.
Nulla propoſitio vocalis de rigore ſermonis eſt vera, vel falſa. ibid.
Dividitur in cathegoricam, & hypotheticam ſicut in ſpecies. 1.55
Cathegorica definitur. 1.56
Alia eſt de ſecundo adjacente, alia de tertio. ibid.
Ejus materia, & forma, quantitas, & qualitas declarantur. 1.57
Regula propoſitionum in materia neceſſaria, contingenti, & impoſſibili. ibid.
Dividitur in affirmativam, & negativam, veram, & falſam, univerſalem, & particularem, & qualis ſit iſta diviſio. ib.
Dividitur in naturalem, & innaturalem, & abſolutam, & modalem, & hæ non differunt ſpecie. 1.58
Propoſitio modalis definitur, & ejus modi aſſignantur. 1.59
Dupliciter confici poteſt. 1.60
Ejus quantitas, & qualitas. 1.61
Dividitur in compoſitam, & diviſam, ut in ſpecies. 1.62
Quid ſit ſenſus compoſitus, & diviſus in modalibus. 4.63
Hypothetica definitur, & dividitur. 1.64
Ejus materia, quantitas, & qualitas. 1.65
Ejus regulæ. 1.66
Ejus diviſio eſt generis in ſpecies. 1.67
Propoſitionis oppoſitio definitur. 1.68
Eſt quadruplex. 1.69
Contradictoria explicatur. ibid.
Explicantur contraria, ſubcontraria, & ſubalterna. 1.70
Sola contradictoria, & contraria ſunt veræ oppoſitiones. 1.71
Oppoſitio ſignorum quantitatis. ib.
Modalium oppoſitio. 1.77
Hypotheticarum oppoſitio. 1.80
Propoſitionis æquipollentia quid ſit, ac ejus regulæ. 1.72
Quomodo æquipolleant ſubcontrariæ. 1.73
In prædicatis ſimplicibus negativa de prædicato finito æquipollet affirmativæ de prædicato infinito, & è contra, non in compoſitis. 1.74
Æquipollentia modalium quomodo fiat. 1.78
Modalis quomodo ad de ineſſe reducatur. 1.81
Propoſitionis converſio quid, & quotuplex. 1.75
Ejus regulæ. 1.76
Converſio modalium quomodo fiat. 1.79
Propoſitio exponibilis quid, & quotuplex. 1.82
Formaliter eſt cathegorica, virtualiter hypothetica. ib.
Earum oppoſitio. 1.83
Inſolubilis quid, & quotuplex. 1.84
Propoſitio de omni poſterioriſtico quid ſit. 2.11
Quid ſit propoſitio per ſe. ibid.
Propoſitio per ſe convertitur in propoſitionem per ſe. 2.19
Quid ſit propoſitio ſecundum quod ipſum. 2.20
Quid propoſitio probabilis. 2.31
Proprium ut univerſale non diſtinguitur ab accidente per convertibiliter prædicari. 1.13
Quatuor ejus modi. 1.17
Solum quarto modo conſtituit univerſale. ib.
Conſtituitur in ratione proprii per prædicari convertibiliter, non autem in ratione univerſalis. ib.
Sic autem conſtituitur per accidere omni, ſoli, & ſemper. ibid.
Ut eſt quartum univerſale comprehendit proprium tam genericum, quàm ſpecificum. ib.
Proprium prædicatur de ſubjecto in ſecundo modo dicendi per ſe. 2.16

Q*Valitas* definitur. 1.24
Ejus ſpecies, vel modi ſunt quatuor. ib.& 25
Affectiones autem tres aſſignantur. 1.26
Qualitas propoſitionum quæ. 1.57
Quantitas definitur. 1.22
Dividitur in continuam, & deſertam. ib.

Earum ſubdiviſiones, & ſpecies. ibid.
Ejus affectiones aſſignantur. 1.23
Quantitas oppoſitionum. 1.57
Quando prædicamentum definitur. 1.31
Ejus ſpecies, & affectiones aſſignantur. ibid.
Quæſtiones ſunt quatuor. 2.28
Omnis queſtio eſt medii. 2.29

R*Eduplicatio* in terminis quam virtutem habeat. 1.24
Senſus reduplicativus quomodo differat à ſpecificativo. ibid.
Segreſſus quomodo differat à circulo. 2.24
Regule antepredicamentales explicantur. 1.35
Relatio quid ſit. 1.17
Alia realis, alia rationis. ibid.
Realis tres habet conditiones. ibid.
Quæ etiam duplex eſt actualis, & aptitudinalis, item alia predicamentalis, alia tranſcendentalis. ibid.
Predicamentalis item alia intrinſecus, alia extrinſecus adveniens. ibid.
Ad relationem quarti predicamenti quatuor exiguntur conditiones. ibid.
Relativa quid ſint. 1.27
In illis tria conſiderari debent. ibid.
Alia ſecundùm eſſe, alia ſecundùm dici. ibid.
Et rurſus alia mutua, alia non mutua, & denique alia æquiparantiæ, alia diſquiparantiæ. ibid.
Res, & realitas quomodo differant. 1.131

S*Cientia* datur de novo. 2.6
Quid ſit. 2.7
Scire tripliciter ſumi poteſt. ibid.
Diſtinguitur ab aliis habitibus intellectus. 2.8
Signum definitur. 1.4
Duplex eſt formale, & inſtrumentale. ibid.
Et hoc rurſus duplex naturale, & ad placitum. 1.5
Cauſa, & effectus ſunt ſibi invicem ſigna. ib.
Situs predicamentum definitur. 1.33
Quo pacto diſtinguatur à poſitione de genere quantitatis. ibid.
Ejus ſpecies, & affectiones aſſignantur. ib.
Alia quedam explicatio predicamenti Situs. ib.
Species duplex ſubjicibilis, & predicabilis. 1.13
Utraque definitur. ib.
Subjicibilis triplex eſt, ſuprema, media, & infima. ib.
Predicabilis una tantùm, ſcilicet infima, & ſpecialiſſima, & hæc ſola ſecundum univerſale conſtituit. ib.
Subalternans ſcientia quæ ſit, & quæ ſubalternata. 2.8
Subſtantia predicamentalis quid ſit. 1.20
Dividitur in primam, & ſecundam. ib.
Singulæ ejus proprietates declarantur. 1.21
Superius dicitur de inferiori, & quicquid predicatur de ipſo, ut de ſubjecto, predicatur de omni contento ſub eo. 1.35
Quo pacto intelligenda ſit hec regula. ib.
Suppoſitio quid ſit. 1.37
Suppoſitio, & ſignificatio non ſunt idem. ib.
Convenit termino ſolum in propoſitione. ib.
Quomodo adjectivis competere poſſit. ib.
Quotuplex ſit. 1.38.& ſeq.
Nobilitat diſcrimen inter ſuppoſitionem determinatam, & confuſam. 1.39
Syllogiſmus eſt ſpecies argumentat. 1.87
Dividitur in cathegoricum, & hypotheticum. 1.98
Quid ſit ſyllogiſmus cathegoricus. ib.
Quot ejus principia conſtitutiva. 1.99
Quid figura, & modus illius. 1.100
Triplex eſt ejus figura, nec datur quarta. ib. Ejus principia regulativa duo. 1.101
Et utraque idonea, & neceſſaria. 1.102
Regulæ generales cujuſcunque figuræ 1.103. regulæ ſpeciales 1.107. modi earum 1.108. exempla ſingulorum 1.109. ſufficientia eorum 1.110. reductio imperfectorum ad perfectos 1.112. duobus modis fieri poteſt 1.113. reductio per impoſſibile quomodo fiat 1.114. variæ ſpecies ſyllogiſmi cathegorici 1.115.& ſeq. quid, & quotuplex ſit ſyllogiſmus expoſitorius 1.116. quid, & quotuplex hypotheticus 11.18. quæ diviſiones ſyllogiſmi ſint eſſentiales, & quæ accidentales 1.120. ſyllogiſmus topicus quid, & quotuplex 2.31. quomodo differat à topico, & elencho ib. materia ejus duplex ib. ſyllogiſmus ſophiſticus quid, & quotuplex 2.51.

T*Empus* quid ſit. 1.31
Vide Quando.
Terminus definitur. 1.1
Copula propriè non eſt terminus. ib.
Nec adverbia conjunctionis, & ſimilia. 1.2
Nomen ſubſtantivum extra propoſitionem dici poteſt terminus. ib.
Dividitur in mentalem, vocalem, & ſcriptum. 1.3
Mentalis in objectivum, & formalem, & hic in ultimatum, & non ultimatum. ib.
An propoſitio mentalis terminos habeat ib. Vocalis item in ſignificativum, & non ſignificativum. 1.4
Ille rurſus vel eſt naturaliter, vel ad placitum ſignificativu 1.5
Hinc etiam vel eſt cathegorematicus, vel ſyncathegorematicus, vel mixtus. 1.6
Cathegorematicus alter complexus, alter incomplexus. 1.7
Et hic alter finitus, alter infinitus. ib.
Item alter eſt concretus, alter abſtractus 1.8. alter abſolutus, connotativus alter 1.9. omnes abſtracti ſunt abſoluti, non è contra, nec omnes connotativi ſunt concreti ib. Item alter denominans, alter denominativus 1.10. Item unus communis, alter ſingularis 1.11
Ille vel tranſcendens, vel limitatus, iſte vel determinatus, vel collectivus, vel vagus ib. Communis item vel univocus, vel æquivocus, vel analogus 1.112. Demum alter primæ, alter ſecundæ intentionis. ib.
Terminorum quidam ſunt pertinentes, & quidam impertinentes. 1.36
Terminorum ſtatus, ampliatio, diſtractio, reſtrictio, & appellatio 140. & ſeq. Termini excluſivi, exceptivi, & reduplicativi. 1.44
Alii termini inter diſputandum frequentiſſimi explicantur 1.45.& ſeq.
Totum quotuplex. 2.39

U*Bi* prædicamentum definitur, ac ejus ſpecies, & affectiones aſſignantur. 1.32
Verbum definitur 1.18. Quo ſenſu in propoſitione neceſſaria dicatur abſolvi à tempore ib. Infinitari poteſt intra propoſitionem. 1.49
Veritas, & falſitas ſunt propoſitionis affectiones, non autem differentiæ eſſentiales. 1.53
Sunt intrinſecè in propoſitione mentali; extrinſecè ſolùm in vocali, & ſcripta. 1.54
Unio prædicati cum ſubjecto in propoſitione eſt copula. 1.57
Univerſale quotuplex. 1.13
Sufficientia quinque univerſalium. ib.
Genus, ſpecies, & differentia ſunt univerſalia eſſentialia; proprium, & accidens accidentalia. 1.17
Prædicari convertibiliter de ſuis inferioribus repugnat rationi univerſali. 1.13.17
Quilibet terminus communis, ſeu univerſalis duo habet ſignificata, immediatum, ſcilicet, & mediatum. 1.38
Sub termino communi ſimpliciter ſupponente non licet deſcendere, benè tamen ſub termino ſupponente abſolutè. ib.
Univoca quæ ſint. 11.2
Voces nedum ad placitum, ſed etiam naturaliter ſignificare poſſunt. 1.5

INDEX RERUM NOTABILIUM,

AD ARISTOTELIS LOGICAM PERTINENTIUM.

Prior Numerus Diſputationem ſignificat, alter verò marginalem numerum, præterquam in quæſt. Procem. ubi citatur tantùm marginalis.

A

ABſtractio multiplex 10. 59. in ſubſtantiis, & accidentibus abſolutis fit duplex abſtractio, in relativis triplex ibid. & 60. terminus ultimatè abſtractus quid ſit ibid. accidentalia media abſtractione abſtracta concernunt, ſi generica ſunt, propria individua, & ſpecies; at ſubſtantialia ſolùm propria ſingularia 10. 61. quomodo abſtracta prædicentur, & ſubjiciantur in propoſitionibus reſpectu concretorum 10. 64. & ſeq. quomodo abſtracta de ſe invicem 10. 63. & ſeq.

Accidens eſt verè, & propriè univerſale non reſpectu ſuorum inferiorum, ſed ſubjectorum 5. 192. & ut tale definitur à Porph. 5. 198. ejus definitio explicatur 5. 199. accidens duplex prædicabile, & prædicamentale, & eorum diſcrimen 5. 201. non tantùm accidens, ſed etiam ſubſtantia fundat rationem quinti univerſalis 5. 204. non tantum accidens ſpecificum, ſed etiam genericum ſpectat ad quintum prędicabile 5. 207

Actio prædicamentum definitur 8. 198. quo ſenſu dividatur in immanentem, & tranſeuntem, ut in ejus ſpecies 8. 199. non eſt productiva termini, ſed tranſmutativa ſubjecti 8. 189. non ſolùm ſucceſſiva, ſed etiam inſtantanea ſpectat ad hoc prædicam. 8. 200. non ſolùm accidentalis, ſed etiam ſubſtantialis 8. 201

Actus intellectus varii 4. 60

Æquivoca definiuntur 2. 31. quomodo plura actu ſignificent 2. 35. æquivocum potius dici debet unum nomen, quàm multiplex 2. 36. æquivocatio eſt in voce, non in conceptu 2. 37. quot ſpecies æquivocorum 2. 38

Analogia quid ſit 2. 46. quotuplex 2. 47. quid analogia attributionis 2. 49. quotuplex 2. 51. quid analogia proportionalitatis 2. 56. quid analogia inæqualitatis 2. 61. inæqualitas participandi communem rationem analogiam inducit 2. 62. tranſcendentia ſe ſola non inducit 2. 64.

Analoga quænam dicant conceptum unum ab analogatis præciſum, & quæ non 2. 68. & ſeq. formaliter mediant inter univoca, & æquivoca, non materialiter 2. 78

Angelus eſt in prædicamento ſubſtantiæ 7. 12

Aptitudo vide Proprium.

Argumentatio an differat à diſcurſu 11. 2. & 7. in qualibet argumentatione ſunt tria, antecedens, conſequens, & nota illationis 11. 5. eſt inſtrumentum ſciendi tertiæ operationi ſpecialiter deſerviens 1. 17. eſt cęteris perfectior ibidem. Vide Diſcurſus, Syllogiſmus.

Ars, quid ſit, quæſt. procem. 38. non ſolùm dicitur de habitu factivo, ſed etiam activo ibid. 42. ars mœcanica reſpicit opus externum, liberalis poteſt in interno ſalvari ibid.

Aſſenſus concluſionis diverſus eſt ab aſſenſu præmiſſarum 11. 11. non attingit formaliter aſſenſum præmiſſarum 11. 12. eſt tamen dependens ab illo ibid. quomodo aſſenſus præmiſſarum neceſſitet ad aſſenſum concluſionis 11. 32.

B

BOnitas, & malitia aliter conveniunt actibus voluntatis, quàm veritas, & falſitas actibus intellectus 10. 43

C

CAuſa quatruplex materialis, formalis, efficiens, & finalis 13. 22. omnia cauſarum genera apta ſunt ad demonſtrationem propter quid conficiendam 13. 23. cauſa efficiens duplex 13. 27. in quo genere cauſæ pręmiſſæ ſint cauſæ concluſionis 11. 19

Circulus quid ſit 13. 66. quomodo differat à regreſſu 13. 67. quomodo poſſit admitti circulus tam in diverſo, quàm in eodem genere cauſæ 13. 68. & ſeq. vide Syllogiſmus.

Cognitio intellectiva quomodo dirigibilis 1. 11. & 13. quibus inſtrumentis dirigatur 1. 15. quid ſit certitudo cognitionis 12. 3. evidentia 12. 4. quid veritas 10. 27. quid falſitas 10. 40. quid cognitio practica, & ſpeculativa 12. 115. Vide Scientia.

Compoſitio Metaphyſica non eſt rationis tantùm, ſed ex natura rei 5. 126. repugnat Deo 5. 127. duæ conditiones ad eam requiruntur 5. 130. fit ex genere, & differentia 5. 126

Conceptus duplex formalis, & objectivus 10. 6. veritas propriè eſt in conceptu formali 10. 7

Concluſio quomodo ſit de eſſentia ſyllogiſmi 11. 6. dependet à præmiſſis 11. 19. quo pacto cognoſcatur prius, vel ſimul cum eis 11. 25. non eſt æqualis certitudinis, & evidentiæ cum illis 13. 59. vide Syllogiſmus, Diſcurſus, Præmiſſæ.

Concretum in propoſitione quid ſignificet 2. 94. quid abſolutè ſumptum 2. 95. accidentale ſumit unitatem, & pluralitatem à ſubjecto, non à forma 2. 97. ſubſtantiale verò unitatem à forma, non à ſubjecto, pluralitatem ab utroque 2. 99. ratio diſcriminis aſſignatur 2. 102. definiri poteſt per ſubjectum, ac etiam per proprium genus, & differentiam 5. 14. quomodo concretum prædicetur, & ſubjiciatur in propoſitione reſpectu abſtracti 10. 64. & ſeq.

Connotativum differt à relativo 8. 33. connotativa à ſcholis ablegari non debent 8. 34. nec tamen eis abuti ibid.

Contrarietas, & *Contradictio*. Vide oppoſitio.

D

DEfinitio eſt inſtrumentum primæ operationi ſpecialiter applicatum 1. 16. in ratione inſtrumenti eſt imperfectior argumentatione, in ratione cognitionis perfectior 1. 17. & 18. notificat ſubſtantiam rei 1. 20. ad logicam pertinet, ut inſtrumentum ſciendi 1. 23. quid ſit, & quotuplex 1. 25. & ſeq. quomodo conſtituatur, & inveſtigetur 1. 33. ejus conditiones 1. 36. definitio, & definitum quomodo diſtinguantur 1. 38. modus inveſtigandi definitionem 1. 40. conditiones definiti 1. 41. & ſeq. definitio alia adæquata, & completa, alia inadæquata, & incompleta 23. 38. definitio an poſſit demonſtrari de definito 13. 41. & ſeq.

Demonſtratio duplex *propter quid*, & *quia* 13. 3. demonſtratio in communi ad utrunque eſt ſubjectum in lib. Poſt. 13. 1. prima dupliciter definitur 13. 3. & 5. quid demonſtratio *quia*, & quotuplex 13. 6. quomodo cauſet ſcientiam 13. 4. Demonſtrationis duæ ſunt ſpecies ſubalternæ *propter quid*, & *quia*, & utraque dividitur in alias ſpecies 13. 11. quid demonſtratio potiſſima 13. 27. medium demonſtrationis *quia*, eſt vel cauſa remota, vel effectus, vel aliquod concomitans neceſſariò connexum cum re demonſtrata 13. 21. demonſtrationis *propter quid* eſt cauſa proxima, adæquata, & immediata 13. 22. & hoc quidem in quocunque genere cauſæ 13. 23. medium in demonſtratione potiſſima eſt definitio cauſalis paſſionis 13. 29. quæ etiam eſt definitio ſubjecti 13. 30. & ſub utraque ratione eſt medium ſcilicet ut cauſa paſſionis, & ut definitio ſubjecti ibidem. accidens commune, nequit eſſe majus extremum demonſtrationis potiſſimæ 13. 39. definitio an poſſit de definito demonſtrari, & eſſe majus extremum demonſtrationis propter quid 13. 41. non eſt neceſſe ad demonſtr. habendam reſolvere uſque ad principia univerſaliſſima 13. 54. de conditionibus præmiſſarum demonſtr. 13. 48. vide Præmiſſæ.

Denominatio alia intrinſeca, alia extrinſeca 2. 90. extrinſeca quomodo ſit realis 3. 17. quo ſenſu dicatur ens rationis 3. 20. non datur denominatio nova realis ſine mutatione nova realis 8. 204.

Denominativa propriè important concreta accidentalia 2. 86. definiuntur, & eorum definitio explicatur 2. 87. & 88. duæ eorum conditiones 2. 89. ſunt prædicata univoca, ſed non univocè prædicantur 2. 91. quo ſenſu medient inter univoca, & ęquivoca 3. 92.

Deſcriptio, Vide Definitio.

Determinatio alia contrarietatis, ſeu ſpecificationis, alia contradictionis, ſeu exercitii, idem de indeterminatione oppoſita dicendum 11. 30.

Deus non eſt in prædicamento directè 7. 7. nec reductivè 7. 17. non eſt metaphyſicè compoſitus 5. 127. non fundat relationem realem prædicamentalem ad creaturas 8. 62. nec etiam tranſcendentalem 6. 65. an poſſit efficere ens rationis 3. 74.

Differentia dividitur in communem, propriam, & magis propriam 5. 111. eſt adæquata diviſio 5. 113. non intentionis, ſed rei 5. 114. eſt univoci in ſua univocata 5. 116. & poteſt dici aliquo modo generis in ſpecies 117. quatuor differentiæ numerantur ib. dividit genus tam in ſtatu realis exiſtentiæ, quàm objectivæ, licet diverſimodè 5. 119. & ſeq. conſtituit ſpeciem ex natura rei per modum partis actualis 5. 126. differentia quomodo dicatur ſumi à forma, & genus à materia 5. 136. ſemper eſt perfectior genere 5. 138. diſtinguit eſſentialiter ſpecies ab invicem 5. 140. non includit in ſuo conceptu genus, nec è contra 5. 142. nec inferior includit ſuperiorem formaliter ibi dem, & 143. non definitur à Porph. in ea communitate, qua eſt tertium univerſale 5. 154. definitur à nobis 5. 157. quo ſenſu in quale quid prædicari dicatur 5. 158. non conſtituitur in ratione univerſalis per ordinem ad ſpeciem, ſed ad inferiora ſpeciei 5. 161. infima, & ſubalterna non differunt in ratione univerſalis 5. 165. differentia diviſiva unius generis nequit eſſe diviſiva alterius, ſed quælibet determinatum ſibi genus vindicat 6. 43. nec una, & eadem eſt conſtitutiva diverſarum ſpecierum, ſed unius tantùm 6. 46.

Dirigibilitas quomodo cognitioni convenit 114. Vide inſtrumentum ſciendi.

Diſcurſus definitur 11. 2. tres conditiones ejus 11. 3. an differat à ſyllogiſmo 11. 7. propriè eſt aſſenſus concluſionis, ut ab aſſenſu principiorum cauſatus 11. 4. qui actus nullo modo attingit principia, ſed ſolam concluſionem 11. 11.

Diſtinctio quid ſit 1. 59. alia rationis, alia ex natura rei 1. 62. hæc duplex realis, & formalis 1. 63. diſtinctio realis quid, & ejus ſigna 1. 64. & ſeq. quotuplex 1. 67. Diſtinctio formalis quid, & quotuplex 1. 72. quot modis ſumatur identitas, & diſtinctio formalis 1. 86. apud Scotum hæc diſtinctio eſt actualis, non virtualis tantùm, aut fundamentalis 1. 82. datur tamen etiam virtualis diſtinctio apud Scotum 1. 92. Diſtinctio modalis extrinſeca reducitur ad realem, modalis intrinſeca ad formalem 1. 80. Diſtinctio rationis quid, & quotuplex 1. 87. Diſtinctio rationis ratiocinatæ non fit per ſola extrinſeca connotata 1. 88. & ideò coincidit cum diſtinctione ex natura rei virtuali ibid. quodnam ſit fundamentum diſtinctionis rationis ratiocinatæ 1. 89. Diſtinctionum ſeptem genera à Formaliſtis aſſignata reducuntur ad pauciora 1. 95. diſtinctio rationis ratiocinatæ, vel virtualis ad quid deſerviat apud Scotum 1. 93

Diviſio eſt inſtrumentum ſciendi ſecundæ operationi ſpecialiter applicatum 1. 16. eſt cœteris imperfectius 1. 17. quid ſit 1. 50. quotuplex 1. 52. ejus leges 1. 54. quo ſenſu tradi poſſit per membra privativè, aut contradictoriè oppoſita 1. 56. quomodo juvet ad definitionem indagandam 1. 58.

Dubitatio, Vide Opinio.

E

ENs rationis an poſſit definiri 1. 43. triplex ejus acceptio 3. 1. in acceptione propria datur, & pendet in ſuo eſſe prorſus ab intellectu 3. 3. non conſiſtit in extrinſeca denominatione 3. 15. neque in aliqua relatione ex ipſa reſultante 3. 21. aliud materiale, aliud formale 3. 20. nec eſt, nec eſſe poteſt extra intellectum 3. 24. adhuc tamen diſtinguitur à puro nihilo 3. 25. conſtituitur per quid poſitivum rationis 3. 27. quo modo mediet inter ens, & purum nihil 3. 7. non ſufficit, quod ſit objectivè in intellectu, ſed requiritur, quod ibi ſit ad inſtar veri entis 3. 28. in quo conſiſtat ejus formalitas 3. 30. habet cauſas ſui in eſſe in quocunque genere cauſæ eo modo, quo eſt ens 3. 37. cauſa ejus materialis *in qua* non eſt intellectus, ſed res ut cognita 3. 42.

Ens rationis materiale ab omni potentia vitali fieri poteſt 3. 48. formale nonniſi ab intellectu, & voluntate 3. 49. quo actu fiat 3. 60. & 63. intellectus divinus cognoſcit entia rationis à nobis facta, tamen ex illius cognitione ea non efficit 3. 71. an abſolutè illa efficere poſſit, vel non efficere utrunque probabile 3. 74. ens rationis habet proprias affectiones 3. 91. quomodo ei competat intelligibilitas 3. 95. non rectè dividitur in relationem, negationem, & privationem 3. 99. dividi debet, ſicut ens reale, ad modum cujus concipitur 3. 102. dividitur in fundatum, & non fundatum 3. 103. quod propriè ſit fundamentum entis rationis 3. 104

Ens reale tranſcendenter captum eſt univocum analogum 2. 49. & ſeq. non includitur quidditativè in differentiis, ſuiſque modis contrahentibus 264. non eſt genus, & quare 5. 26. & 7. 8. ens tamen finitum eſt genus 6. 2

Ens per accidens multipliciter ſumitur 12. 28. quomodo de ipſo detur ſcientia ibid.

Entimema, Vide Argumentatio.

Enunciatio quid ſit, & quotuplex 10. 2. mentalis eſt ſubjectum in lib. Periher. 10. 1. enunciatio neceſſaria nequit fieri falſa, impoſſibilis nequit eſſe vera 10. 10. enunc. contingens de præſenti certam temporis partem conſignificans non poteſt mutari in falſam 10. 11. contingens de præſenti, aut de præterito ab initio poterit eſſe vera, vel falſa, at contingens de præſenti indeterminatam temporis partem ſignificans poteſt ſucceſſivè fieri vera, vel falſa 10. 12. contingens de futuro multiplex 10. 49. duplex determinatio, & indeterminatio propoſitionis de ineſſe, & de poſſibili 10. 51. enunciationes de futuro contingenti abſoluto habent determinatam veritatem, vel falſitatem 10. 53. Vide Propoſitio, Veritas, Falſitas.

Error quid ſit 14. 23. diſcrimen ejus à ſcientia, & opinione 24. 25

Exemplum. Vide Argumentatio.

F

FAlſitas in repræſentando datur in propoſitionibus 10. 39. primariò eſt in conceptu formali, & ſecundariò in objectivo ib. formaliter dicit relationem diſconvenientiæ 10. 40. quo ſenſu ſuſcipiat magis, & minus 10. 46. quid ſit determinata falſitas in propoſitionibus de futuro 10. 50.

Fides quid ſit, & quotuplex 14. 9. diſcrimen inter fidem, & opinionem ibid.

Figura ſyllogiſtica quid, & quotuplex. Vide Syllogiſmus, & Ind. Inſt. Log.

Formalitas, vel realitas quid ſit, ut à re diſtinguitur 1. 63. formalis diſtinctio quid ſit 1. 72. quomodo inter diſtinctionem realem, & rationis mediare dicatur ib. vide Diſtinctio.

Fundamentum entis rationis, vel relationis, vide Ens rationis, Relatio.

Futurum contingens num habeat determinatam veritatem 10. 49. & ſeq.

G

GEnus poteſt propriè definiri 5. 3. quo ſenſu definiatur à Porph. 5. 6. quænam ejus definitio, & quomodo explicanda 5. 16. quomodo genus diſtinguatur à ſpecie in ratione univerſalis 5. 19. de individuis completis mediatè prædicatur de incompletis immediatè 5. 31. de illis per modum generis, de iſtis per modum ſpeciei 5. 39. quodnam ſit correlativum generis, ut ejus ſubjicibile 5. 44. quomodo verè prędicetur in recto de inferioribus, eſto dicat partem eſſentiæ 5. 50. poteſtate continet ſpecies, & differentias, non actu 5. 54. licet diverſimodè 5. 56. eſt ſpecies infima univerſalis 5. 58. ſupremum, & ſubalternum ſpecie non differunt in ratione univerſalis 5. 60. quomodo ad ejus univerſalitatem Logicam plures requirantur ſpecies 5. 86. quomodo ad Metaphyſicam 5. 91. genus quomodo dicatur ſumi à materia 5. 136.

Genera diverſorum prædicam. nullam habent communem differentiam conſtitutivam, aut diviſivam, neque communes ſpecies 6. 41. ſubordinata communes habent omnes differentias ſuperiorum generum conſtitutivas 6. 42

H

HAbitus, quod eſt ultimum prædicamentum, communis explicatio ridicula 8. 222. alia magis congrua, quod conſtituatur per unionem formæ ad ſubjectum 8. 222. ſive ſit unio accidentalis, ſive ſubſtantialis 8. 224

I

IDentitas realis quid ſit 1. 66. ejus adæquatum ſignum ibidem; identitas formalis quot modis ſumatur 1. 86. quo ſenſu coincidat cum identitate eſſentiali ibid.

Individuum, ut ſic, propriè nequit definiri 1. 48. quomodo differat à ſuppoſito, & perſona 5. 97. quot modis ſumatur ibidem. quo pacto à Porph. definiatur 5. 98. ejus definitiones explicantur 5. 106. nedum identicè, ſed etiam formaliter, & directè prædicari poteſt 5. 109

Inhærentia propriè convenit accidenti prædicamentali, non prædicabili 5. 203

Inſtrumentum, ſeu modus ſciendi quid ſit, & quotuplex 1. 1.

quod-

quodnam ſpecialiter ſpeciales dirigat operationes 1.16. methodus non eſt inſtrumentum à cæteris condiſtinctum. ibid. quodnam ſit perfectius 1.17

Intellectus agens, & poſſibilis 4. 59. varius ejus actus 4. 60

Intentio quid ſit 3.111. eſt duplex, formalis, objectiva, & utraque prima, vel ſecunda ib. quid ſecunda intentio 3.112. minus patet ente rationis, velut ejus ſpecies 3.114. & etiam relatione rationis 3.115. in quo ſenſu ſit formaliter ipſa comparatio paſſiva 3.120. Quomodo prima, & ſecunda intentio definiantur, & differant 3.12. quo actu fiant ſecundæ intentiones 3. 122. an ſolus intellectus efficiat ſecundas intentiones 3. 123. exercitè prædicantur de primis accidentaliter, ſignatè etiam eſſentialiter 3.126. & 127. una fundari poteſt ſuper aliam, & tunc una ſumitur ut quid, alia ut modus 3.128.

L

Linea eſt ſpecies quantitatis continuæ 7.69. & eſt ſpecies infima, non ſubalterna 7.80

Litteræ ſignificant res ipſas, non voces 2.3. quo ſenſu dicantur ſignificare voces ibid. quomodo ſubordinentur vocibus 2. 4. ſignificant ad placitum 4.5

Locus non eſt ſpecies quantitatis, vel ſaltem non diſtincta à ſuperficie 7.70

Logica membrum Philoſophiæ qu. proœm. 1. multiplex ejus nomen, & acceptio ibid. 2. alia naturalis, alia artificialis ibid. 3. & hæc alia docens, alia utens ib. 4. utens eſt habitus diverſus à docente ibid. 5. quælibet pars Logicæ dividitur in docentem, & utentem ibid. 11. topica peculiari modo dicitur utens ibid. 12. finis Logicæ in ſe, & ab Ariſtot. traditæ ibid. 15. tam internus, quàm externus, item formalis, & objectivus ibid. 17. Objectum Logicæ Ariſtot. eſt ſyllogiſmus ib. 24. Logica in ſe eſt inſtrumentum ſciendi in communi ib. 31. non ut directivum, ſed ut habet vim dirigendi ibid. 34.

Logica docens eſt ſcientia ibid. 40. non tamen ars ibid. 42. utens eſt ars, non ſcientia ibid. tamen paſſivè ſumpta dici poteſt ſcientia ibid. 43. docens ex natura rei eſt ſcientia realis, prout ab Ariſtot. contexta rationalis ibid. 48. cur ſic eam inſtituerit ibid. 52

Logica eſt ſcientia ſpeculativa ibid. 56. eſt ſcientia communis ibid. 59. non eſt ſimpliciter neceſſaria ad acquirendas alias ſcientias ibid. 61. eſt facultas ſimpliciter organica ibid. 36. eſt directiva operationum idealiter. ibidem. partitio Logicæ ibid. 63. & ſeq.

Longitudo. Vide Quantitas.

M

Materia propoſitionis ſunt termini, & propoſitiones ſunt materia ſyllogiſmi 101. Vide Ind. Inſt.

Metaphyſici gradus prædicamentales diſtinguuntur ab invicem ex natura rei formaliter, tranſcendentales verò tantùm virtualiter 1.93

Methodus accipitur dupliciter, & ſub utraque ratione ad Logicam ſpectat 1.96. de ratione ipſius eſt, quod prius ad cognitionem poſterioris dirigatur ibid. non eſt inſtrumentum ab aliis diſtinctum 1.16. eſt duplex compoſitiva, & reſolutiva 1.100. utraque poſſumus uti in facultatibus tradendis 1.101. methodus ſervanda in ſcientiis tradendis 1.103. in texendis quæſtionibus 1.105

Modi rerum alii intrinſeci, alii extrinſeci 1.80

Motus non eſt vera ſpecies quantitatis continuæ 7.71. quo ſenſu motus non detur ad relationem prædicamentalem 8.35

Multitudo, Vide Numerus.

N

Natura communis, vide univerſale in eſſendo, duplex naturæ communitas, ſeu indifferentia, poſitiva, & negativa 4.20

Neceſſitas duplex, abſoluta, & ex ſuppoſitione, vel ſimpliciter, ſeu conſequentis, & ſecundùm quid, ſeu conſequentiæ 10.56

Negatio, & privatio non ſunt entia rationis 3.99

Numerus alter quantitativus, alter tranſcendens 5.53. neuter eſt ens per ſe unum 7.54. & ideò quantitativus non eſt vera ſpecies quantitatis 7.46. ſolum pro materiali eſt aliquid reale 5.54. ſpectat ad prædicamentum quantitatis, quia fit ex diviſione continui ib. Vide quantitas.

O

Objectum ſcientiæ eſt circa quod ſcientia verſatur 12.11. dividitur in complexum, & incomplexum ib. incomplexum vel ſumitur impropriè pro omni eo, quod in ſcientia conſideratur, vel propriè, quod eſt finis ſcientiæ 12.22. hoc eſt duplex totale, adæquatum, ſeu attributionis, & partiale ib. utrunque dividitur in materiale, & formale 12.14

Exiſtentia ſubjecti tam partialis, quàm totalis ſaltem pro ſtatu iſto poteſt à poſteriori, non à priori in ſcientia probari, ſi hoc ſumitur pro toto proceſſu cognoſcendum in aliqua facultate 12. 20. de objecto rationalis ſcientiæ præſupponitur exiſtentia objectiva, at de objecto ſcientiæ realis, aptitudinalis, actualis verò aliquando prærequiritur ex parte noſtri intellectus 12.24. quomodo objectum debeat habere quid rei 12.26. & ſeq. objectum ſpecificum virtualiter continet paſſiones, genericum verò potentialiter 12.38. quam neceſſitatem habere debeat 12.46. quomodo omnia conſiderata in ſcientia dicant ordinem ad ſubjectum 12.49. conditiones objecti ſcientiæ enumerantur 12. 54. objectum completum, & adæquatum ſpecificans ſcientiam non eſt materiale tantùm, vel formale ſolùm, ſed ex utroque conſtitutum 12.18

Objectum adæquatum Logicæ, vide Logica.

Operatio intellectus, vide Cognitio.

Opinio quid ſit, & quotuplex 14.2. per quid à ſcientia differat, & ſuſpicione 14. 3. Quomodo formido pertineat ad opinionem 14.5. nequit ſtare cum actu ſcientiæ de eodem objecto 14.13. quo ſenſu de potentia Dei abſoluta poſſint ſtare ſimul 14.18. quid dicendum, ut habitus important 14.22

Oppoſita quid ſint, & eorum ſpecies 9. 4. quæ ſint oppoſita relativè 9. 5. quæ contrariè ibid. qualis ſit diſtantia contrariorum 9. 7. qualis repugnantia 9. 8. quomodo unum contrarium non niſi uni contrarietur 9. 9. quinam effectus formalis contrariorum 9. 10. formæ contrariæ opponuntur etiam in gradibus remiſſis ibid. alia ſunt mediata, alia immediata 9. 11

Oppoſita privativè quæ ſint 9. 12. eorum conditiones ibid. quomodo à privatione ad habitum detur regreſſus 9.13

Oppoſita contradictoriè quæ ſint 9. 14. alia complexa, alia incomplexa ibid. inter ipſa abſolutè ſumpta nunquam datur medium, benè tamen inter incomplexa cum ſyncategoremate ſumpta 9.15. nunquam verò medium per participationem 9.16. quomodo hæc oppoſitio ſit omnium maxima 9. 21. ad ſalvandam contradictionem à parte rei non ſufficit diſtinctio virtualis, aut rationis ratiocinatæ 9.23

Ordo doctrinæ quinam ſit 1.79. interdum coincidit cum ordine naturæ ibid. dividitur in compoſitivum, & relativum 1. 100.

P

Paſſio pro proprietate, vide Proprium: paſſio prædicamentum definitur, ac ejus ſpecies aſſignantur 8.202. cur diſtinctum conſtituat prædicam. ab actione 8.203

Praxis unde derivetur 12. 98. propriè ſignificat actionem naturæ intellectualis, quæ aliquo pacto eſt dirigibilis à voluntate dependens 10. 100. ſive ſit elicita, ſive imperata cujuſcunque potentiæ etiam intellectivæ 12.101. requiritur quoque quod ſit à principio intrinſeco cognoſcenti ex vi cognitionis regulantis 12.103. item quod ſit libera 12.104. actus voluntatis elicitus eſt primariò praxis, imperatus verò ſecundariò 12.105. definitur à Scoto 12.106

Practica cognitio, Vide Scientia.

Prædicabile,, vide Univerſale.

Prædicamentum quid ſit 6. 1. & 2. eſt ſubjectum in lib. prædicament. ibidem. prædicamenta poſſunt conſtitui plura, & unum 6. 2. debent poni realiter diſtincta 6. 2. congruitas denarii numeri illorum 6. 7. quænam directè in prædicament. reponantur, ac eorum conditiones 6. 16. in prædicamento ſubſtantiæ diſponi debent in concreto, in aliis verò etiam in abſtracto 6. 29. ultima ſex prædicamenta non dicunt ſolas denominationes extrinſecas, aut modos merè abſolutos 8. 92. ſed puros reſpectus extrinſecùs advenientes 8. 195

Prædicari in quid, & in quale 5.23

Prædicatio alia exercita, alia ſignata 5.8. & 3. 125. alia formalis, alia identica 5.107. & 10. 62. utraque dividitur ibid. prædicatio inter abſtracta, & concreta quo pacto fieri debeat 10. 64.

Præmiſſæ demonſtrationis quales eſſe debeant 13.48. cognoſcuntur diverſo actu à concluſione 11. 11. ſunt cauſæ effectivæ partiales concluſionis 11. 19. cognoſci debent ſimul tempore cum concluſione, licet prius natura 11.25. præmiſſæ neceſſariæ ſic apprehenſæ neceſſitant intellectum ex ſui natura conſideratum ad aſſenſum concluſionis neceſſitate contrarietatis, & contradictionis 11. 32. idem dicendum de intellectu, ut ſubeſt voluntatis imperio ib. ac etiam de præmiſſis probabilibus, ut nulla ratio falſi in contrarium appareat 11. 34.

Præmiſſæ demonſtrationis potiſſimæ debent eſſe formaliter immediatæ, non virtualiter ſolùm, ſed demonſtrationis *propter quid* utrunque eſt probabile 15. 53. præmiſſæ demonſtrationis quo ſenſu dicantur immediatæ, priores, notiores, certiores, & perfectiores 13. 57. & ſeqq.

Præſentia localis, vide Ubi.

Prius, & *Poſterius* quid ſint 9. 27. varii eorum modi ibid. quid, & quotuplex ſit prioritas naturæ 9.29. eſt prioritas à parte rei, & non tantùm rationis 9.32. per inſtantia naturæ non ſalvatur contradictio 9. quid ſit prioritas originis 9. 37. propriè, & formaliter eſt prioritas à quo, non in quo 9. 39.

Propoſitio, Vide Enunciatio, propoſitio per ſe nota definitur 13.49. poteſt conſtare ex terminis non tantùm diſtinctè, ſed etiam confuſe repręſentantibus ib. nulla propoſitio contingens propriè eſt per ſe nota 13. 51. variæ diviſiones propoſitionis per ſe notæ Thomiſtarum examinantur 13. 52.

Proprium quadrupliciter ſumitur 5. 171. conſiderari poteſt in ratione proprii, & in ratione Univerſalis 5. 167. definitur in ratione proprii 5. 169. definitio competit tantùm proprio quarti modi 5.172. ejus, ut ſic, ſunt tres conditiones 5. 169. interdum conſiſtit in actu, & non in aptitudine tantùm 5.174. tanta eſt ejus neceſſaria connexio cum ſubjecto, ut hoc ſine illo nec eſſe, nec intelligi poſſit 5. 175. in quo genere cauſæ cauſetur à ſubjecto 5. 179. non diſtinguitur realiter à ſubjecto, ſed tantùm formaliter 5. 80. & 181. definitur in ratione univerſalis 5.184. non diſtinguitur ab accidente per convertibiliter prædicari 5. 185. ſolùm proprium quarto modo eſt quartum univerſale 5.188. non eſt univerſale reſpectu generis, & ſpeciei, ſed inferiorum utriuſque 5. 84.

Q

Qualitas tripliciter ſumi poteſt 7. 103. propriè ſumpta quid ſit, & quomodo definiri debeat 7. 107. ſpecies, & modi qualitatis explicantur 7. 108. & ſeq. præfata diviſio qualitatis eſt ſufficiens 7. 117. non eſt propriè generis in ſpecies 7. 120. qualitatis affectiones aſſignantur 7. 124.

Quando prædicamentum importat ſolam denominationem extrinſecam à tempore extrinſeco deſumptam 8. 218. quibus rebus conveniat 8. 220.

Quantitas eſt accidens à ſubſtantia realiter diſtinctum 7. 44. dividitur in continuam, & diſcretam 7. 45. diſcreta non eſt vera ſpecies hujus prædicamenti, quia nec ens per ſe unum 5. 46. benè tamen continua 5. 45. explicatur eſſentia quantitatis continuæ 7. 68. ejuſdem ſpecies recenſentur 7. 69. quæ propriè ſunt tres linea, ſuperficies, & corpus, quæ ſunt ſpecies infimę 7. 80. ſpecies quantitatis diſcretę ſunt duę, numerus, & oratio 7. 81. numerus quidem prędicamentalis, non tranſcendentalis ibid. non ſolùm rerum permanentium, ſed etiam ſucceſſivarum 7. 83. & eſt ſpecies ſubalterna 7. 84. quo ſenſu oratio ſit ſpecies quantitatis diſcretæ 7. 86. non eſt ſpecies per ſe diſtincta à numero 7. 88. affectiones quantitatis aſſignantur 7.90. & ſeq. quę diviſibilitas ſit ejus paſſio 7. 92. quantitas infinita ſi daretur, ſpectaret ad hoc prędicam. 7. 95. impenetrabilitas princeps quantitatis paſſio 7. 100.

R

Realitas, & Res quomodo differant 1. 63. quid propriè ſignificent ibid.

Regreſſus; Vide Syllogiſmus.

Relatio quid ſit 8. 1. conſiſtit in actuali referentia 8. 145. duplex eſt realis, & rationis 8. 1. relationis realis tres ſunt conditiones 8. ibid. dividitur in prædicamentalem, & tranſcendentalem 8. 2. verum diſcrimen inter eas 8. 6. prædicamentalis accidit rebus, & ab eis realiter diſtinguitur ib. tranſcendentalis identificatur cum rebus realiter 8. 10. diſtinguitur tamen formaliter 8. 13. prędicamentalis non eſt ſola extremorum concomitantia, vel combinatio 8. 19. nec aliquid ſuperadditum fundamento ſola ratione diſtinctum 8. 24. ſed verum accidens reipſa ab eo diſtinctum 8. 29. producitur à ſolo fundamento poſito tamen termino 8. 43. eſt accidens diviſibile in materialibus 8. 44. non poteſt eſſe ſine extremis, neque extrema ſine illa 8. 46. eſſentialiter conſtituitur per *ad*, & *in* 9. 51. quo ſenſu extrema ſint, & non ſint de eſſentia relationis 8. 57. non ſolum actualis, ſed etiam aptitudinalis eſt realis 8. 80.

Quid ſubjectum, quid fundamentum, & quid ratio fundandi in relatione 8. 58. ſubjectum ejus eſt ens reale, & finitum 8. 60. non ſolùm in accidente, ſed etiam in ſubſtantia immediatè fundatur 8. 67. una fundari poteſt ſuper aliam 8. 69. non tamen datur proceſſus in infinitum 8. 76. ratio fundandi non ſemper opus eſt, ut ſit in extremis plurificata 8. 122. fundamenta relationum primi modi 8. 154. ſecundi modi 8. 160. tertii modi 8. 165.

Terminus relationis prędicam. debet eſſe realis, & actu exiſtens 8. 82. quod de tranſcendenti non eſt neceſſe 8. 80. nec etiam de prędicam. imperfecta 8. 84. non poteſt eadem plures reſpicere terminos, ſed numericè multiplicatur ad eorum multitudinem 8. 88. terminat quamlibet relationem ſub ratione abſoluta, non reſpectiva 8. 101.

Relatio realis petit extrema realiter diſtincta 8. 119. dividitur in intrinſecùs, & extrinſecùs advenientem, primam conſtituit quartum prædicam. ſecundam verò alia ſex ultima 8. 128. quę diviſio ſumitur etiam ex fundamentis proximis 8. 129. & comprehendit ſola prædicam. 8. 130. diſtinctio ſpecifica relationum unde ſumatur 8. 147. quędam relationes ſuſcipiunt magis, & minus ſecundùm ſe formaliter 8. 179.

Relativa quomodo conveniant cum connotativis, & quomodo differant 8. 33. relativa alia ſecundùm eſſe, alia ſecundùm dici, & eorum diſcrimen 8. 8. hæc propriè coincidunt cum connotativis ibid. relativorum definitio explicatur 8. 141. tres eorum modi 8. 153. ſpecies primi modi 8. 155. ſecundi modi 8. 164. relationes quędam ſecundi modi, quæ communiter putantur reales, ut paternitas, & filiatio, in creatis ſunt tantùm denominationes extrinſecæ 8. 162. relationes tertii modi explicantur 8. 165. quomodo iſtæ differant à relationibus primi, & ſecundi modi 8. 170. horum modorum ſufficientia 7. 172. relativa quędam ſecundùm dici contrariantur, quædam etiam ſecundùm eſſe 8. 177. relativa omnia dicuntur ad convertentiam 8. 182. ſunt ſimul natura 8. 184. ſunt ſimul cognitione, & definitione 8. 187. modus, quo debent definiri 8. 188.

Relationum quarti prędicam. genus ſtatuitur 8. 134. ſpecies conſtituuntur 8. 174. proprietates aſſignantur 7. 175. & ſeq.

Repugnantia quæ ſint 9. 2. dividuntur in oppoſita, & diſparata 9. 3.

S

Sapientia quid ſit, & quomodo à ſcientia differat 11. 14.

Scientia duplex habitualis, & actualis, & utraque definitur 12. 2. ipſius conditiones declarantur 12. 3. & ſeq. utraque dividitur in totalem, & partialem 12. 10. de ente per accidens quomodo detur ſcientia 12. 28. & ſeq. de ſingularibus non datur ſcientia 12. 34. dabilis eſt una ſimpliciter totalis ſcientia omnium ſcibilium 12. 56. rationabiliter tamen cum fundamento in re in plures totales ſecundùm quid eſt diviſa 12. 57. unitas ſcientiæ duplex intrinſeca, & extrinſeca, ſeu objectiva 12. 58. hæc non ſumitur ex abſtractione à materia, ſed ex unitate objecti adęquati 12. 61. ſcientia totalis habitualis non eſt una ſimplex qualitas, ſed ad diverſitatem ſpecificam concluſionum multiplicatur ſpecificè 12. 68. iſti ſpeciales habitus conficiunt unam totalem ſcientiam, non aggregatione, aut unione per ſe phyſica, ſed artificiali cum fundamento in re 12. 77. quæ unitas eſt multiplex, vel eſt ſpecifica, vel generis proximi, vel remoti 12. 78. & 79.

Scientia ſubalternans, & ſubalternata quid ſint 12. 81. ad hanc requiritur, quod objectum ejus contineatur ſub objecto illius 12. 82. non tamen quod ſint de eiſdem concluſionibus 12. 83. requiritur ſecundò, quod addat ſupra objectum ſubalternantis differentiam accidentalem, non eſſentialem, vel paſſionem 12. 84. hęc differentia ſe habet ut pars formalis objecti, non materialis 12. 85. ſcientia duplex, practica, & ſpeculativa 12. 115. quid ſit ſcientia practica 12. 116. habitus alius eſt virtualiter practicus, alius formali-

Index Rerum Notabilium.

maliter, & hoc vel proximè, vel remotè 12. 117. quid ſit ſcientia ſpeculativa ibid. ratio practici, & ſpeculativi ſumitur ab objecto, non à fine 12. 119. ſunt differentiæ dividentes ſcientiam immediatè 12. 126. ſunt etiam differentiæ eſſentiales, ita ut nequeat idem habitus eſſe ſimul practicus, & ſpeculativus 12. 129. an ſcientia poſſit ſtare cum opinione 14. 13. per quid differat ab opinione 14. 3.

Senſus, an efficiat ens rationis 3. 49.

Simul, vel ſimultas quid, & quotuplex 9. 41. cum ſimultate temporis ſtat prioritas naturæ, non è contra, & cum ſimultate naturæ ſtat prioritas originis, non è contra 9. 40.

Singulare non eſt objectum ſcientię 12. 34. non eſt definibile 1. 44. vide Individuum.

Situs prędicam. definitur, & diſtinguitur à poſitione de genere quantitatis 8. 212. quomodo conſtituat diverſum prędicam. ad Ubi ib. alia congrua explicatio prędic. Situs 8. 214. probabile eſt non conſtituere diverſum prædicam. ab Ubi ibidem non eſt modus ſolius quantitatis, ſed eſſe poteſt cujuſcunque rei corporeæ 8. 215. Ind. Inſt.

Species duplex, ſubjicibilis, & prædicabilis 5. 62. ſolo nomine conveniunt 5. 63. utriuſque definitio explicatur 5. 64. omnis ſpecies ſubjicibilis eſt prædicabilis, & è contra 5. 70. non tamen quatenus ſubjicibilis eſt univerſalis 5. 72. quo ſenſu ſubjicibilitas, & prædicabilitas connectantur in ſpecie 7. 78. quomodo ad ejus univerſalitatem Logicam plura requirantur individua 5. 86. quomodo ad metaphyſicam 5. 91. quomodo metaphyſicè componatur ex genere, & differentia 5. 126.

Subalternatio, Vide Scientia. *Suppoſitio*, vide Ind. Inſt.

Subſtantia trifariam accipitur 7. 2. quo ſenſu ſit generaliſſimum primi prædic. 7. 11. quæ partes ſubſtantiarum excludantur à prædicamento 7. 10. quo ſenſu etiam ex his partibus poſſit prædic. conſtitui 7. 18. Angeli, & corpora cœleſtia ſunt in hoc prędicam. 7. 11. non verò Deus 7. 7. hujus prædicamenti coordinatio 7. 13. quid ſit ſubſtantia prædicamentalis, & quomodo dividatur in primam, & ſecundam 7. 23. quomodo hæc diviſio explicari poſſit tam pro prima, quàm pro ſecunda intenſione. 7. 24. utraque definitur 7. 27. quomodo intelligatur, quod deſtructis primis ſubſtantiis. &c. 7. 29. quomodo item, quod prima ſubſtantia eſt magis ſubſtantia, quàm ſecunda 7. 31. ſingulæ proprietates ſubſtantiæ declarantur 7. 34. & ſeq.

Syllogiſmus in Communi ſecundùm continentiam virtualem, & potentialem eſt ſubjectum Logicę Ariſt. quæſt. procem. 24. ſecundùm virtualem ſolum eſt ſubjectum in libr. Prior. 11. 1. multipliciter ſumitur 11. 5. an differat à diſcurſu 11. 7. ſyllogiſmus circularis, & quotuplex 13. 66. an poſſit fieri in qualibet figura, & modo ib. circulus per quid propriè differat à regreſſu 13. 67. circulus datur in aliquibus, non in omnibus, tam in diverſo, quàm in eodem genere cauſę, non tamen in iiſdem numero rebus 13. 68. regreſſus quoque eſt poſſibilis, & utilis 13. 70. non quidem formaliter, & propriè, ſed materialiter, & impropriè, quod etiam de circulo dici debet 13. 71. Vide Ind. Juſt.

T

TEmpus; Vide Quando, non eſt vera ſpecies quantitatis continuæ 7. 71.

Terminus. Vide Ind. Inſt.

Totum, quotuplex 1. 52.

V

UBi definitur, ac ejus ſpecies aſſignantur 8. 211. Ubi paſſivum eſt modus relativus rei locatæ ſuperadditus 8. 204. quinam ſit proprius, & per ſe terminus ejus 8. 208. aliud eſt locale, & aliud præſentiale ib. quibus rebus conveniat 8. 210. Vide Ind. Inſt.

Verbum, Vide Ind. Inſt.

Veritas duplex in eſſendo, & in ſignificando 10. 5. hæc propriè eſt in conceptu formali, & in objectivo dependenter ab illo 10. 7. veritas cognitionis non eſt entitas actus, vel actus, & objectum, ſed relatio realis 10. 27. quo pacto diſtinguatur ab actu cognitionis 10. 30. an ſuſcipiat magis, & minus 10. 46. quid ſit determinata veritas in contingentibus 10. 50.

Unio formæ ad ſubjectum tam accidentalis, quàm ſubſtantialis eſt in prædicam. habitus 8. 223.

Univerſale quotuplex 4. 1. univerſale in eſſendo admitti debet 4. 3. non tamen à ſingularibus ſeparatum, ſed realiter idem 4. 8. formaliter tamen diſtinctum 4. 9. eſt commune per indifferentiam, non per inexiſtentiam 4. 10. univerſale in prædicando datur tantum per operationem intellectus 4. 18. phyſicum, metaphyſicum, & logicum quomodo differant 4. 26. logicum intrinſecè quid relativum eſt 4. 29. quæ unitas ſit ejus fundamentum proximum 4. 30. quæ ſit unitas univerſalis 4. 31. conſtituitur per *eſſe in*, & *dici de* eſt paſſio 4. 36. quo ſenſu id intelligatur 4. 42. *eſſe in* actu, & aptitudine conſtituit univerſale, *dici de* aptitudine tantum eſt paſſio 4. 45. univerſale quo actu fit, & an ab intellectu agente, vel poſſibili 4. 64. progreſſus intellectus in formatione univerſalis 4. 73. fundatur ſolùm in natura plurificabili 4. 75. qualis hæc eſſe debeat 4. 87. dividitur in quinque univerſalia 4. 93. ejus ſufficientia ib. hæc diviſio eſt generis in ſpecies, & mediata 4. 106. quinque ſpecies univerſalium ſunt infimæ 4. 108. quæſtiones Porph. de Univerſalibus in ſuo Procem. deciduntur 4. 57. univerſale eſt ſubjectum in lib. Porph. 5. 1.

Univoca definiuntur 2. 31. petunt unitatem conceptus formalis, & objectivi 2. 39. qualis eſſe debeat unitas conceptus objectivi 3. 40. debet perfectè præſcindere ab inferioribus, & contrahentibus 2. 41. definiuntur ab Ariſtot. univoca eſſentialia, ſed poteſt etiam convenire accidentalibus 2. 42. aliud eſt prædicari univocè, aliud eſſe prædicatum univocum 2. 91. non eſt de ratione univoci, ut ſic, quod uniformiter, & æqualiter conveniat omnibus univocatis 2. 44. dantur varii gradus univocationis 4. 43. ſpecies univocorum 2. 44.

Voces res ipſas ſignificant ad placitum, non conceptus 2. 2. quomodo intelligatur dictum Ariſt. quod ſint ſigna conceptuum 2. 6. vocum ſignificatio quid ſit 2. 12. quomodo exerceatur 2. 14. earum perfectio, vel imperfectio in ſignificando duplex 2. 18. quid dicat veritas, & falſitas in vocibus 2. 20. poſſunt voces perfectius ſignificare rem accidenti, quam nota ſit loquenti 2. 22.

Voluntas an efficiat ens rationis 3. 49.

DISPU-

DISPUTATIONES IN ORGANUM ARISTOTELIS,

Quibus ab Adverſantibus Veterum, & Recentiorum jaculis SCOTI LOGICA VINDICATUR.

PROLOGUS

Ad Dialecticas Institutiones.

LAudabilis admodum eſt, & ab omnibus modò recepta conſuetudo ad Logicam quæſtionibus contextam præmittere Dialecticas Inſtitutiones, quæ breviter complectuntur ea omnia, quæ fusè tradunt Summuliſtæ, & Ariſt. in ſuo Organo, undè inſerviunt veluti ſumma textus totius Logicæ, & introductio ad ipſam quæſtionibus contextam. Ne igitur à tam utili recedamus conſuetudine, Inſtitutiones logicales nos quoque pro Tyronibus præmittimus, antequam difficiliores quæſtiones pro provectioribus pertractemus. Quia verò ſubjectum adæquatum præſertim in Ariſt. logica eſt ſyllogiſmus, ut in Quæſt. procem dicemus, cum hic conſiderari poſſit quantum ad formam ſyllogiſticam, & quantum ad materiam, in qua conficitur, quæ dici ſolet circa quam, hinc fit ut in duas præcipuas partes dividantur hujuſmodi dialecticæ Inſtitutiones. Prima pars Inſtitutionum ea omnia continebit, quæ ad formam ſyllogiſmi ſpectant, ut ſunt termini, propoſitiones, ac recta earum diſpoſitio in modo, & in figura. Altera pars ex iis conſtabit, quæ pertinent ad materiam circa quam: quæ triplex eſt, neceſſaria, probabilis, & apparens, ut ibi explicabitur. Hoc autem præſertim agemus, ne in communem incidamus abuſum Recentiorum, qui ad Summulas, ſeu Dialecticas Inſtitutiones ea ſolùm opinantur ſpectare, quæ concernunt formam ſyllogiſmi, unde in iis conſcribendis miſſa faciunt quæcumque concernunt materiam; non tamen ſatis conſultò, cum enim hujuſmodi Inſtitutiones paratæ ſint, ut per eas ad Ariſt. Logicam paulatim introducantur Tyrones, ſanè nedum tali prævia egebant introductione Libri Ariſt. in quibus agit de forma ſyllogiſmi, ſed præſertim, & ii, in quibus agit de materia. Et quidem Petrus Hiſpan. facilè Summuliſtarum princeps, cum præviam introductionem ad Logicam Ariſt. Tyronibus ſternere cogitaſſet tractatus inſtituit nedum de concernentibus formam ſyllogiſmi, ſed etiam materiam; conſcripſit enim quoque ſpeciales tractatus de ſyllogiſmo Topico, & Elencho; licèt, & ipſe in hoc defecerit, ut notavit Joann. Cæſarius in ſua Dialect. in præfatione ad tr. 7. quod nullam paravit Introductionem in eam Logicæ partem, quæ agit de Demonſtratione, cum tamen Poſterioriſtici Libri, præcipuam pro Tyronibus peterent introductionem, immò, & major neceſſitate, quam alii omnes, utpotè cæteris difficiliores; Tum quia, ut in qu. procem. dicemus, demonſtratio licèt non ſit adæquatum Logicæ objectum, eſt tamen præcipuum, & principale; cur ergo prævia introductio non parabitur ſyllogiſmo demonſtrativo, ſi paratur Topico, & Elencho? maneat ergo ad integritatem Summularum, ſeu Logicarum Inſtitutionum nedum ſpectare tractatus tangentes formam ſyllogiſmi, ſed etiam concernentes materiam, quæcumque illa fuerit.

DIALECTICARUM INSTITUTIONUM

PARS PRIOR.

De attinentibus ad formam Syllogiſmi.

TRia ſunt, quæ ſpectant ad formam ſyllogiſmi, ut dicebamus, ſecundùm ſe, & ſimpliciter conſiderati, ut abſtrahit ab hac, & illa determinata materia, in qua confici poteſt; termini ſimplices; propoſitiones, & earum recta diſpoſitio in modo, & figura: Termini ſunt principia remota Syllogiſmum integrantia; Propoſitiones ſunt principia proxima, & recta diſpoſitio in modo, & in figura eſt ipſamet forma artificioſa ſyllogiſmi; hinc pars iſta prior dialecticarum Inſtitutionum in tres ſubdividitur tractatus, in primo agemus de Terminis principiis ſyllogiſmi remotis; In ſecundo de propoſitionibus principiis ejuſdem proximis: In tertio demum de ipſamet forma ſyllogiſtica, reſpectu cujus etiam ipſi termini, & propoſitiones ſolent dici materia ex qua, licèt abſolutè loquendo ad formam ſyllogiſmi dicantur attinere, ut hæc diſtinguitur à materia circa quam.

TRACTATUS PRIMUS

De Terminis, & eorum affectionibus.

CAPUT I.

Quid, & quotuplex ſit Terminus in communi.

QUOAD primum Ariſt. 1. Prior. c. 1. definit *Terminum eſſe illum, in quem reſolvitur propoſitio, ut prædicatum, & de quo prædicatur;* pro cujus definitionis declaratione advertit Tatar. ibidem quæſt. 1. §, *ſciendum eſt tertio* terminum ſumi poſſe dupliciter, vel in lata ſignificatione indifferenter, ſcilicet, pro ſubjecto, prædicato, & copula propoſitionis, aut determinatione alicujus illorum, ut idem ſonat, quod dictio apud Grammaticos, quo ſenſu eſt genus ad nomen, verbum, ad verbia, & reliquas orationis partes, hoc modo copula verbalis, ſigna univerſalia, & particularia, ut omnis nullus, aliquis, &c. & adjectiva adjectivè tenta ſunt termini, immò breviter omne illud, ex quo conſtituitur propoſitio, terminus dici poteſt in hoc ſenſu. Alio modo ſumi poteſt in ſignificatione magis propria attendendo vim vocabuli, quod importat ultimum, & extremum alicujus rei pro extremitatibus terminantibus propoſitionem ſcilicet pro ſubjecto, & prædicato, & ſic ſumit Ariſt. terminum loc. cit. ac omnes Summuliſtæ, dum eum definiunt *eſſe extremum propoſitionis*, quam definitionem recipiunt Recentiores paſſim Villalpand. lib. 1. ſumm. c. 1. Tol. c. 10. Fonſ. lib. 6. c. 9. Hurtad. diſp. 1. ſum. ſect. 2. ubi

prio-